

BİR İNEKTE PATELLA'NIN YUKARI TAKILMASI OLAYI

N. KÜÇÜKER*

The case Of Upward Fixation of the Patella in A Cow

Summary: Patellar luxation in cattle may be dorsal, lateral or medial.

Dorsal luxation, another term upward fixation of the patella is the most common form particularly in Asian cattle. This abnormality can be stationary or intermittent luxation form. Surgical correction is available by performing medial patellar desmotomy in the intermittent luxation form.

A case of upward fixation of the patella treated by performing medial patellar desmotomy has been reported in this paper.

Özet: Sığırlarda patella çıkıkları medial, lateral veya dorsal yönlerde olabilir. Yukarı takılma olarak ta adlandırılan, dorsal yöne çıkık, Asya sığırlarında çok sık görülen bir olaydır. Bu bozukluk kalıcı veya yineleyici olabilir. Zaman zaman yineleyen yukarı takılma olayları, ligamentum rectum patellae mediale'nin kesilmesi ile düzeltilebilir.

Bu yazıda, ligamentum rectum patellae mediale'nin kesilmesi operasyonu uygulanarak, başarılı sonuç alınan, bir olay söz konusudur.

Giriş

M. quadriceps femoris'in tendosunun devamı gibi görünen patella, trochlea femoris'in iki labium'u arasındaki bir olukta kayar. Labium'lardan medial'deki, diğerine göre, daha kalın ve daha uzundur (6)

Normal olarak, trochlea patellaris'in iki labium'u arasında, belirli yön ve aralıkta kayması gereken, patella doğmasal (Ectopia) veya edinsel olarak yerini değiştirebilir (10). Bu yer değiştirme lateral ve medial yönde olduğu gibi çoğunluk yukarı doğru, trochlea femoris'in medial labium'unun yukarı ucuna takılma biçiminde ve de iki taraflı (Bilateral) oluşabilir. Bazı olaylarda patella takıldığı

* Doç. Dr. Vet. Hekim

Ç. Ü. Ziraat Fakültesi, ADANA - TÜRKİYE.

verde kalıcı (Stationer), bazılarında ise, aralıklı olarak düzelen ve yine takılan (Habituelle) bir özellik gösterir (4, 8, 12).

Patellar yer değiştirmelerin en olağan biçiminin, yukarı takılma olduğu ve öncelikle ergin sığırlarda görüldüğü söyleniyor. Bazı araştırmacıların sık görülür demesine karşılık HICKMAN, aşırı zayıf olan, Asya sığırlarının dışında, az rastlanır diyor (7, 8, 11).

Hayvanın zayıf ve bakımsız kalması bozukluğun hazırlayıcı (1, 3), bacağın hyperextention'u m. vastus medialis'in fibrosis'i ile birlikte olan kasılmaları, Art. genus'un osteoarthritis'i ve m. rectus femoris'in yırtıkları da yapıcı nedenlerdir (4, 5, 9). Özellikle kaymalar sonucu, bacağın birden bire olan aşırı gerilmelerinde; lig. rectum patellae mediale, trochlea'nın medial labium'u üzerine geçer ve patella üst bölüme takılır. Bacak topuk eklemi dışında, extention durumunda ve geriye doğru uzanmış olarak kalır. Hayvan, ayağın ön yüzü yerde sürüklenerek bir kaç adım atar ve geriye doğru bir zorlama olduğunda, patella takıldığı yerden kurtulabilir. Bunun sonucu olarak düzgün yürüyüş başlar ve giderek patella'nın takılma sıklığı, bacak extention durumunda kalıncaya kadar, artar (1, 3, 4, 7, 9).

Geriye doğru uzanmış bacak yakından incelendiğinde veya elle yoklandığında, patella'nın, eklem ön yüzünde olan normal yerleşiminin, medial ve yukarı yönde, yer değiştirdiği anlaşılır. Ligament'ler aşırı derecede gerilmiştir (2)

Olay, m. quadriceps femoris ve m. abductor cruris lateralis'in kayması ve spastik parezi ile karışabilir. Fakat birincide bacağın gerginliği pek belirgin değildir, ikincide ise, bacağın kasılması açık seçik görülür ve eklem passif olarak bükülebilir (4, 9, 10). Lateral yöne çıkıkta, ağırlık çıkık taraf üzerine verildiğinde, genu eklemi kollapse olur (Boşalır), bu nedenle ikisini karıştırmak zordur (13).

Gençlerin patella takılması olaylarında, tedavi yönünden, acele edilmemeli ve hayvanın yapısal olarak gelişmesi beklenmelidir (1, 7).

Patella takılması, zorlama ve el yardımı ile düzeltilebilir (manipulatif reduction). Düzeltme yapıldıktan sonra bölge üzerine vezikan bir merhem sürme veya koterizasyon uygulama önerilmektedir. Ancak bu yöntemler geçici olarak extention'u önler ve kesin sonuç vermediğinden, pek çok araştırmacı lig. rectum patellae mediale'nin desmotomy'sini yeğliyorlar (1, 3, 7, 8, 11).

Patellar desmotomy, İngiltere gibi bazı ülkelerde, geç uygulanmasına (İngiltere'de, bu konuda ilk uygulama ve açıklama 1960 da) karşın, patella takılmasının nedenine bakılmaksızın desmotomy operasyonu artık standartlaşmış ve en güvenilir bir yöntem olarak kabul

ediliyor (1, 2, 7, 8, 10, 11). Bazı pratisyenler olay unilateral olsa bile, diğer bacakta da aynı bozukluk olasılığını düşünerek, bilateral desmotomy uyguluyorlar (3). Bunların dışında, desmotomy sonuçlarının az başarılı olduğunu, bunun yerine m. vastus medialis'in genu eklemi dorsal'indeki kıkırdak dokuya yapışmasını ayırarak, patellar ligament üzerindeki gerginliğin kaldırılabilceği de savunuluyor (9).

Patella takılması ilerleyici bir özellik gösterir. Habituelle patella takılmalarının desmotomy ile tedavi sonuçlarının kesin ve cesaret verici olduğu söyleniyor (2, 7, 8).

Materyal ve Metod

Bir haftadır art sağ bacağını zaman zaman gergin tuttuğu ve yürüyemediği belirtilen, Holstein ırkı, üç yaşlı inek. Büyük bir olasılıkla makinalı sağım yerindeki basamağı çıkarken kayma sonucu oluştuğu sanılıyor. Yerinde yapılan klinik muayene ile hiperçekstansiyon travması ve patella'nın habituelle yukarı takılması, teşhisi kondu.

ŞİRURJİKAL UYGULAMA: Hayvan, ROMPUN enjeksiyonundan sonra, sağlam bacak tarafına yatırıldı. Gergin durumda tutulan üstteki art bacak iki platlonj, diğer üç bacakta bir platlonj aracılığı ile tesbit edildi. Operasyon bölgesi hazırlandıktan sonra gergin olan ve elle yoklanabilen lig. rectum patellae mediale'nin lateral kenarı üzerinde, 4 cm. uzunluğunda bir ensizyonla deri, deri altı bağ dokusu ve fascia lata kesilerek ligament ortaya çıkarıldı. Ucu küt eğri bir makas dikkatlice ligamentin altına sokuldu ve bunun üzerinden kaydırılan bistüri ile kesildi.

Yara, fascia lata'yıda içine alan iki U dikişi ile kapatılıp, üzerine tentürdiyot sürüldükten sonra, bacağı destekleyici anlamda hiç bir önlem alınmadı. Hayvan kaldırıldıktan sonra çamur içerisinde rahatlıkla yürüyebiliyordu. Altı aydan beri gözlem altında tutulan bu olayda patella takılması yinelenmedi (Resim: 1a-b).

Sonuç ve Tartışma

Literatür kaynaklara göre (7, 8, 11), az görülen veya olağan olduğu konusu geçerli kanıtlara dayanmıyor. Bütün araştırmacılar, bizim gibi, mesleki çalışmaları sırasında, rastladıkları bir iki olayı açıklamalarına temel olarak gösteriyorlar. Bu türlü düşünüldüğünde, patella takılmalarının, diğer şirurjikal olaylar arasında az yer tuttuğu

fakat patella deplasmanları içinde en fazla rastlanan bir şekil olduğu sonucu çıkarılabilir.

Nedenlerin çoğunlukla hiperekstansiyon travmaları olduğu, artiküler ve muskuler olarak gösterilen nedenlerin (4, 5, 9), bu bozukluktan sonra oluşabileceği olasılığını düşünmekte yarar var kanısındayız.

Biz operasyonu, ligamenti iyice ortaya çıkarıp kesme biçiminde uyguladık. Kapalı yöntemin, bir başka deyimle ponksiyondan sonra desmotomy uygulamasının, eklem kapsülünün yarananma, ligamentin tam kesilmemesi ve bunları izliyebilecek bazı komplikasyonlara neden olacağı kanısındayız.

Kalıcı patella takılmalarında, m. quadriceps femoris'in tümünün veya bazı porsiyonlarının fibrosis'i ve kontraksiyonu söz konusu olabilir. Aslında bu bozuklukların, takılmanın nedeni değil, sonucu olması akla daha yakın geliyor. Bu tür takılmalarda olayın eskimiş olduğu düşünülürse (1, 7), desmotomy'nin, inaktivitet atrofisi şekillenmiş durumlarda, sonuç vermiyeceği bu nedenle, patella takılmalarında zamanı geçirmeden, lig. rectum patellae mediale'nin kesilmesi gerektiği düşünülebilir.

Bir olayda aldığımız başarılı sonuçta, desmotomy'nin güven verici bir uygulama olduğunu kanıtlamaktadır.

Literatür

- 1- **Anteplioglu, H. ve Temizer, M.** (1970): *Atlarda Ekstremitelerin Şirurjikal ve Ortopedik Hastalıkları ile Tedavileri*. A.Ü. Vet. Fak. Yayınları 252/154, A.Ü. Basımevi, Ankara, 320-323.
- 2- **Artun, B. S.** (1970): *Evcil Hayvanlarda Operasyon Bilgisi*. Cilt II, A.Ü. Vet. Fak. Yayınları 225/157, A.Ü. Basımevi, Ankara, 438-441.
- 3- **Bone, J. F. et. All.** (1963): *Equine Medicine and Surgery*. American Veterinary Publications, Inc., 114 North West Street, Wheaton, Illinois Drawer KK, Santa Barbara.
- 4- **Bolz, W. et. all.** (1973): *Traite de Pathologie Chirurgicale Speciale Veterinaire*, Tome II, Editions: Vigot Freres, 770-776.
- 5- **Çakırgil, G. S.** (1969): *Kırıklar ve Mafsal Yaralanmaları* (Tercüme). A.Ü. Tıp Fak. Yayınlarında Sayı 217, Cilt II, A.Ü. Basımevi, Ankara, 383-387.

- 6- **Gültekin, M.** (1974): *Evcil Memeli ve Kanatlıların Karşılaştırmalı Osteologia'sı (Pasif Hareket Sistemi)*. A.Ü. Vet. Fak. Yayınları 301/202, A.Ü. Basımevi, Ankara.
- 7- **Hickman, J.** (1964): *Upward Fixation of the Patella in Cattle*. Veterinary Orthopedics, Oliver and Boyd, Tweeddale, Edinbrough I.
- 8- **Öktem, B.** (1966): *Özel Şirurji. Ön ve Arka Bacakların Hastalıkları*. A.Ü. Vet. Fak. Yayınları 191/93, A.Ü. Basımevi, Ankara, 198-202.
- 9- **Stanfield, G.** (1967): *Repair of Upward Fixation of the Patella in the Bovine*. S. West. Vet. 20, 233-234.
- 10- **Vierhaller, A. D. and Campbell, J. R.** (1972): *Surgical Correction of Lateral and Medial Patellar Luxation in Calves*. Vet. Rec. 90, No: 20, 567-569.
- 11- **Whittick, W. G.** (1974): *Canine Orthopedics*. Lea and Febiger, Philadelphia.
- 12- **Winstanley, E. W. and Gleason, L. N.** (1974): *Prosthetic Trochlear Ridge for Treatment of Patellar Luxation in a Calf*. J.A.V.M.A., 164, No: 8.

Yazı "Dergi yazı Kurulu"na 16.12.1976 günü gelmiştir.

Resim: 1/a Olayın operasyon sonu lokal görünümü
(Operative site is postoperatively seen)

Resim: 1/b Olayın operasyondan 15 gün sonraki genel görünümü
(The case is generally seen postoperatively 15 days)